

Kitab Daniel - Nomer Patang Puluh Siji

Pelayanan Kenabian Paulus: Nyambungake Israel Kuna karo Israel Rohani

Jeff Pippenger

2024-01-05

Rasul Paulus punika dados sesambungan ing antawisipun Israel kina lan Israel rohani, awit paladosanipun, asmanipun, kahanan pribadinipun, saha pakaryan kenabianipun sedaya sami nek seni kasunyatan punika. Panjenenganipun mratelakaken dhirinipun piyambak dados ingkang paling alit ing antawisipun para rasul, awit piyambakipun nate nganiaya umatipun Allah.

Amarga aku iki sing paling asor ing antarané para rasul, lan ora pantes diarani rasul, amarga aku wis nganiaya pasamuwané Allah. 1 Korinta 15:19.

Asma sing kaparingaké marang dhèwèké nalika pertobatané yaiku Paulus, kang tegesé cilik utawa alit, amarga dhèwèké iku sing paling cilik ing antarané para rasul. Nanging asma asalé yaiku Saulus, kang tegesé “kapilih”.

Ananias banjur mangsuli, “Gusti, kawula sampun mireng saking kathah tiyang bab tiyang punika, pinten kathahing piala ingkang sampun dipuntindakaken dhateng para suci Paduka ing Yerusalem; lan wonten ing ngriki piyambakipun gadhah wewenang saking para imam ageng kangge mbanda sedaya tiyang ingkang nyebut asma Paduka.” Nanging Gusti ngandika dhateng piyambakipun, “Lungaa, awit piyambakipun punika pirantos pilihan kangge Aku, kangge ngasta asma-Ku wonten ing ngarsaning bangsa-bangsa sanes, para ratu, lan bani Israèl,” Para Rasul 9:13–15.

Saulus iku “piranti sing kapilih” kanggo nggawa Injil marang para bangsa liya, nanging dhèwèké kudu luwih dhisik diowahi lan diasoraké dadi Paulus (cilik), awit dhèwèké bakal mbutuhaké kakuwatan. Paulus mangertèni yèn kakuwatané katemu ana ing kalilané, utawa ing kelemahane.

Lan supaya aku aja nganti kaluhuraké ngluwihi samesthiné marga saka lubèré wahyu-wahyu iku, aku kaparingan eri ana ing daging, yaiku utusané Iblis kanggo nampar aku, supaya aku aja nganti kaluhuraké ngluwihi samesthiné. Awit saka prakara iki aku wus nyuwun marang Gusti nganti ping telu, supaya iku sumingkir saka aku. Nanging Panjenengané ngandika marang aku, "Sih-rahmat-Ku wis cekap kanggo kowé; awit kakuwatan-Ku kasampurnakaké ana ing kalemahan." Mulané kanthi kabungahan kang gedhé aku malah luwih seneng gumunggung ana ing kalemahan-kalemahanku, supaya pangwasané Kristus nglimputi aku. Mulané aku rena nampani kalemahan, panyendhu, kasangsaran, panganiaya, lan kasisahan marga saka Kristus; awit samasa aku ringkih, nalika iku aku kuwat. 2 Korinta 12:7–10.

Saulus “kapilih”, nanging supaya dhèwèké dadi kuwat, dhèwèké digawe cilik (Paulus). Dhèwèké kapilih kanggo nglantaraké Injil marang para bangsa liya, nanging dhèwèké wis

kapilih sapérangan amarga pangawruhé bab Prajanjian Lawas.

Mliginipun awit aku mangertos bilih panjenengan punika ahli ing samukawis adat lan pitakenan ing antawisipun tiyang Yahudi; mila aku nyuwun dhateng panjenengan supados kersa mirengaken kula kanthi sabar. Tatananing gesang kula wiwit saking nalika taksih anom, ingkang wiwitanipun wonten ing satengahing bangsa kula piyambak wonten ing Yerusalem, sampun dipunmangertosi déning sedaya tiyang Yahudi; ingkang sampun wanuh dhateng kula wiwit wiwitan, manawi piyambakipun kersa maringi paseksi, bilih manut golongan ingkang paling ketat saking agami kawula, kula gesang dados tiyang Farisi. Kisah Para Rasul 26:3–5.

Saulus wis didhidhik déning Gamaliel, kang dianggep minangka salah siji saka para guru Kitab Suci Prajanjian Lawas sing paling agung.

“Panyuwun iku diparingi, lan ‘Paulus ngadeg ana ing undhak-undhakan, sarta mènèhi pratandha nganggo tangan marang wong akèh.’ Solah kasebut narik kawigatosané wong-wong mau, déné wewatoné ndadosaké pakurmatan. ‘Lan nalika kasepen kang ageng wus kadadèkaké, banjur panjenengané ngandika marang wong-wong mau nganggo basa Ibrani, pangucapé, Para priya, para sadulur, lan para rama, rungokna pangéla-ku sing saiki dakaturaké marang kowé.’ Nalika swara tembung-tembung Ibrani sing wis kulina iku keprungu, ‘wong-wong mau saya meneng,’ lan ana ing kasepen umum iku panjenengané nerusaké: “‘Satemené aku iki wong Yahudi, lair ing Tarsus, sawijining kutha ing Kilikia, nanging digedhèkaké ana ing kutha iki ana ing sangisoring piwulangé Gamaliel, lan diwulang manut tata cara kang sampurna saka angger-angger para leluhur, sarta kebak semangat tumuju marang Gusti Allah, kaya kowé kabèh ing dina iki.’ Ora ana siji waé sing bisa nyélaki katerangané sang rasul, awit kasunyatan-kasunyatan kang dirujuk déning panjenengané iku wis kawentar déning akèh wong sing isih urip ing Yérusalèm.” Lelakone Para Rasul, 408.

Saulus boten kapilih kanthi acak, lan salah satunggaling ancas tartamtu saking paladosan Paulus inggih punika dados jembatan antawisipun sajarah suci Israel harfiah kaliyan sajarah suci Israel rohani. Gegayutan kaliyan kasunyatan punika, piyambakipun nyerat sapérangan ageng saking Prajanjian Anyar. Salah satunggaling bab saking tulisan-tulisanipun maringi pratandha panyengkuyung tumrap kerangka piwucal malaékat kapisan lan ugi tumrap kerangka piwucal malaékat katelu. Pethikan punika dados monumèn wonten ing sajarah Adventisme ingkang nandhesaken bédanipun antawisipun tiyang wicaksana lan tiyang bodho ing wiwitan lan ing pungkasan Adventisme.

Saiki aku nyuwun kanthi temen marang kowe, para sadulur, marga saka rawuhipun Gusti kita Yesus Kristus lan saka panglumpuk kita bebarengan marang Panjenengane, supaya kowe aja enggal gonjang-ganjing ing pikiran utawa dadi kegentaran, apa marga saka roh, utawa saka pangandika, utawa saka layang kaya-kaya saka aku, kaya dene dinane Kristus wis cedhak. Aja ana wong siji bae ngapusi kowe nganggo cara apa wae; marga dina iku ora bakal teka, kajaba yen luwih dhisik ana murtad, lan wong duraka iku kawedhar, yaiku anaking karusakan; kang nglawan lan ngluhurake awake dhewe

ngluwihi samubarang kang sinebut Allah utawa kang disembah; satemah dheweke kaya Allah lenggah ana ing padalemaning Allah, mratelakake awake dhewe manawa dheweke iku Allah. Apa kowe ora padha kelingan, manawa nalika aku isih ana ing antaramu, aku wus ngandhani kowe bab prakara-prakara iki? Lan saiki kowe padha sumurup apa kang nahan, supaya dheweke kawedhar ing wektune dhewe. Marga wewadiing piala iku saiki wis tumindak; mung Panjenengane kang saiki isih nahan bakal terus nahan nganti Panjenengane disingkirake saka ing dalan. Lan banjur si duraka iku bakal kawedhar, kang bakal kasirnakake dening Gusti kanthi napasing tutuke, lan bakal dipun sirnakake dening padhanging rawuhipun: yaiku dheweke kang rawuhe manut pakaryaning Iblis kalawan sakehing kasekten lan pratandha-pratandha lan kaelokan-kaelokan goroh, sarta kalawan sakehing pambujukaning piala ana ing wong-wong kang nemahi karusakan; marga padha ora nampani katresnan marang kayekten, supaya padha kapitulungan rahayu. Lan marga saka iku Allah bakal ngutus marang wong-wong mau kasasar kang banget, supaya padha pracaya marang goroh; supaya kabèh mau kena paukuman, yaiku wong-wong kang padha ora pracaya marang kayekten, nanging seneng marang piala. 2 Tesalonika 2:1–12.

Konteksing pethikan iki yaiku babagan nimbang kapan Kristus bakal rawuh kaping pindho. Paulus ngélingaké wong-wong Tesalonika yèn dhèwèké wis nate njawab prakara iku sadurungé nalika ngandika, “Remember ye not, that, when I was yet with you, I told you these things?” Paulus lagi ngupaya nyegah para sadulur supaya aja nganti kasasar ing prakara “the coming of our Lord Jesus Christ, and by our gathering together unto him.”

Para sejarawan nemtokake manawa separo saka piwulang William Miller dhedhasar panjenengane ngenali rong ewu telung atus taun ing Daniel bab wolu, ayat patbelas. Separo liyané saka pesen panjenengané, kang sok-sok ora diakoni, yaiku pakaryané mbantah piwulang-piwulang palsu ngenani Rawuhing Kristus kaping pindho.

Adhedhasar metodologi Jesuit palsu iku, ana—lan isih ana—piwulang palsu kang misuwur sing tansah ditentang déning William Miller. Iku yaiku piwulang palsu manawa rawuhipun Gusti kaping pindho didhisiki déning sewu taun katentreman sing sinebut “milenium temporal,” sing uga ditentang déning Sister White.

Pakaryané Miller uga lagi netepaké kayektèn bab rawuhé Kristus kanthi harfiah, nentang manéka pamanggih palsu ngenani millennium kang sumebar ing jamané. Paulus lagi ngrembag Rawuh Kapindho ing 2 Tesalonika, mula pérangan iku dadi bagéan saka pangertèné Miller babagan Rawuh Kapindho sing harfiah. Bab iku minangka “Kanyatan Saiki” tumrap Miller.

Paulus nedahaké runtutan prastawa kang wigati kang gegandhèngan karo Rawuhing Sang Kristus kaping pindho, lan uga maringi alesané apa sebabé wong-wong Tesalonika ora kena nyana yèn rawuhing Gusti bakal kelakon sajroning umuré dhéwé. Paulus ngandika, “Saiki aku nyuwun marang kowé, para sadulur, marga saka rawuhé Gusti kita Yésus Kristus, lan marga saka kasunyatané kita bakal diklumpukaké bebarengan marang Panjenengané.” Tembung “nyuwun” tegesé mriksa kanthi pitakon. Paulus lagi nalar unsur-unsur kang

gegandhèngan karo Rawuhing Sang Kristus kaping pindho lan nuntun para pamirsané lumantar sawijining jinising pamariksaan kanthi pitakon, kang dimaksudaké supaya nuwuhaké analisis marang nalaré déning para sing ngrungokaké.

Struktur logikanipun punika bilih sadèrèngipun Kristus rawuh malih kaping kalih, kapapanan kedah dipunidentifikasi saha mrentah, lan bilih sadèrèngipun kapapanan punika dumugi wonten ing sajarah, kedah wonten murtad rumiyin. Murtad punika taksih badhé dumados, mila rawuhipun kapapanan malah taksih nglangkungi punika. Dados, kadospundi saged wonten tiyang kapitados kesasar nginten bilih rawuhipun Kristus sampun caket? Panjenenganipun ngginakaken sawatawis pralambang tumrap kapapanan supados netepaken kanthi cetha sinten satemenipun kakuwasan punika ingkang kaandharaken sasampunipun murtad. Panjenenganipun nyebat kapapanan punika “man of sin,” “that wicked,” “the son of perdition,” lan “the mystery of iniquity.” Sister White cetha ngandika bilih sadaya punika minangka pralambang-pralambang ingkang nandhani kapapanan.

“Nanging sadurunge rawuhipun Kristus, ana prakara-prakara wigati ing jagad agami ingkang badhé kelakon, kados ingkang sampun kapratelakaken wonten ing pamedhar wangsit. Sang rasul nyariosaken: ‘Aja enggal kaguncang ing panggalih, utawa kagelisah, apa déné marga saka roh, utawa saka pangandika, utawa saka layang kados-kados saking kula, saéngga nganggep bilih dintenipun Kristus sampun caket. Aja ana wong ingkang ngapusi kowé kanthi cara apa waé; awit dinten punika boten badhé rawuh, kajawi menawi wonten pamblasar rumiyin, lan manungsa dosa punika kababar, yaiku putraning karusakan; ingkang nglawan lan ngluhuraké dhirinipun ngungkuli sakèhé ingkang sinebut Allah, utawa ingkang disembah; saéngga piyambakipun kados Allah lenggah wonten ing padalemanipun Allah, mratelakaken dhirinipun bilih piyambakipun punika Allah.’”

“Pangandikanipun Paulus boten kenging dipunsalahtegesi. Boten kenging dipunwulang bilih piyambakipun, lumantar wahyu mirunggan, sampun maringi pepenget dhateng tiyang-tiyang Tesalonika bab rawuhipun Sang Kristus ingkang sampun caket sanget. Pendhiran mekaten badhé nuwuhaken kabingahan ing iman; awit kuciwa asring ndadosaken boten pitados. Mila saking punika rasul punika maringi pepenget dhateng para sadulur supados boten nampi pesen mekaten kadosdene asalipun saking piyambakipun, lan piyambakipun lajeng negesaken kasunyatan bilih kakuwasan kapausan, ingkang kanthi cetha sanget sampun dipunandharaken déning nabi Daniel, taksih badhé jumeneng lan nindakaken perang nglawan umatipun Gusti Allah. Sadèrèngipun kakuwasan punika nindakaken pakaryanipun ingkang matèni lan nyenyamah punika, pasamuwan badhé muspra manawi ngantos-ngantos rawuhipun Gusti piyambakipun. ‘Punapa kowé ora éling,’ pitakenipun Paulus, ‘bilih, nalika aku isih ana bebarengan karo kowé, aku wus ngandhani kowé bab prakara-prakara iki?’”

“Abot temenan pacoban-pacoban kang bakal nyerang pasamuwan kang sejati. Malah nalika rasul iku lagi nulis, ‘rahasyane piala’ wis wiwit makarya. Papanjaning kedadeyan-kedadeyan kang bakal dumadi ing tembe iku bakal katindakake ‘miturut panggawéné Iblis kanthi sakehing daya lan pratandha-pratandha lan kaelokan-kaelokan

goroh, sarta kanthi sakehing panipuning piala ana ing antarané wong-wong kang nemu karusakan.”

“Utamané nggentakaké ati iku pawartos sang rasul ngenani wong-wong kang gelem ora nampani ‘tresna marang kayektèn.’ ‘Awit saka iku,’ pangandikané bab sakehé wong kang kanthi sengaja nampik pawartos-pawartos kayektèn, ‘Allah bakal ngutus marang wong-wong mau panggodha kang rosa, supaya padha pracaya marang goroh: supaya kabèh wong kang ora pracaya marang kayektèn, nanging remen marang piala, padha kaukum.’ Manungsa ora bisa kanthi tanpa paukuman nampik pepéling-pepéling kang kanthi sih-rahmat dikirim déning Allah marang wong-wong mau. Saka wong-wong kang tetep ngersakaké nyingkur saka pepéling-pepéling iki, Allah mundhut Rohé saka wong-wong mau, lan banjur nilar wong-wong mau marang panyasatan-panyasatan kang padha tresnani.” Kisah Para Rasul, 265, 266.

Sanadyan Sister White kanthi langsung nétélakaké “wong dosa,” “si duraka,” “anaking karusakan” lan “wewadi piala” saka pethikan Paulus, lan nyebut iku “kuwasa kapapaan,” panjenengané ngandika luwih saka iku. Panjenengané nétélakaké yèn pralambang-pralambang kang digunakaké déning Paulus kanggo nandhani paus ing Roma iku wis ditetepaké saka kitab Daniel, nalika panjenengané nyarios, “Mulané rasul mau ngélingaké para sadulur supaya aja nampani pawarta kaya mangkono kaya-kaya asalé saka dhèwèké, lan banjur piyambakipun negesaké kasunyatan yèn kuwasa kapapaan, kang katrangané cetha banget wis dipratélakaké déning nabi Daniel, isih bakal jumeneng lan nindakaké perang nglawan umaté Gusti Allah. Nganti kuwasa iki wis nindakaké pakaryanipun kang matèni lan ngenyèk-ényèk marang Gusti Allah, pasamuwan bakal muspra manawa ngarep-arep marang rawuhé Pangérané.” Paulus ndhasaraké péranganing pawarta marang wong-wong Tesalonika kang nandhani kepausan iku marang Daniel pasal sewelas, ayat telung puluh enem.

Lan Sang Prabu bakal tumindak miturut karsané dhéwé; lan bakal ngluhuraké awaké dhéwé, lan ngunggulaké awaké dhéwé ngungkuli saben allah, sarta bakal ngucapaké prakara-prakara kang nggumunaké nglawan Allahing para allah, lan bakal kasil nganti bebendu iku kalakon; awit apa kang wus katetepaké iku mesthi kalakon. Daniel 11:36.

Nalika Paulus nandhani paus minangka panjenengané “kang nentang lan ngluhuraké awaké dhéwé ngungkuli samubarang kang sinebut Allah, utawa kang disembah; nganti déné minangka Allah piyambak lenggah ing Pedalemané Allah, mratélakaké awaké dhéwé yèn panjenengané iku Allah,” Paulus saèstu ngandharaké malih katrangané nabi Daniel bab “raja” kang nindakaké “miturut karsané dhéwé,” lan ngluhuraké “awaké dhéwé lan” ngagungaké “awaké dhéwé ngungkuli saben allah.” Paus iku raja kang ngucapaké “prakara-prakara kang nggumunaké nglawan Allahing para allah”, lan paus iku kakuwatan kang bakal “makmur nganti” “bebendu” kang kapisan “rampung” ing taun 1798.

Daniel sewelas, lan ayat telung puluh enem punika temenan wigati sanget supados dipunmangertosi kanthi leres, menawi paningkatan kawruh ing taun 1989 badhe dipunmangertosi kanthi leres. Awit saking punika, piwulang palsu bilih ratu ing ayat punika

yaiku Prancis, kados ingkang dipunwedharaken déning Uriah Smith, sampun dipunwedharaken ing generasi kapisan Adventisme (1863 dumugi 1888). Smith ngowahi teks ayat telung puluh enem saking “ratu punika” (inggih punika kapausan ingkang dipunandharaken ing ayat-ayat sadèrèngipun) dados “satunggaling ratu” (ratu pundi kemawon) supados maringi dhateng Prancis ateistis sipat-sipat tata cara pangibadahipun Roma, nanging punika namung dados titik wiwitan kanggé ngaturaken téori kesayanganipun ngenani Turki dados ratu sisih lor ing ayat patang puluh lan salajengipun.

Sétan wiwit wiwitan ngupaya nyamarke kasunyatan yèn ratu kang kasebut ing ayat iku yaiku kapapéan, lan rasul Paulus iku sing maringi paseksèné Dhanièl karo seksi kapindho tumrap kasunyatan iki. Sadulur White maringi seksi katelu.

Ora mung Iblis ngupaya nyamaraké kayektèn yèn ratu ing ayat iku yaiku paus, nanging kanthi nggolèkké kayektèn kang kinandhut ing ayat iku marang arah kang kliru, Iblis uga ndadèkaké samar tegesé apa kang dilambangaké déning “bebendu” ing ayat iku. Kapapanan paus ing ayat iku bakal ngrembaka nganti taun 1798 nalika kapapanan iku nampa tatu pati. Taun 1798 iku pungkasan saka rong èwu limang atus rong puluh taun bebenduning Allah kang dileksanakaké marang karajan sisih lor, yaiku Israèl, kang diwiwiti ing taun 723 SM.

Manawi Adventisme sampun mbéla lan njunjung “pitu wekdal” ing taun 1863, mesthi meh boten saged tumrap Uriah Smith nglolosaken kabodhoan kados mekaten ngenani ayat tigang dosa enem, awit “bebendu” punika mesthi dipunmangertosi minangka nggambaraken bebendunipun Gusti Allah ingkang kapisan, yaiku “pitu wekdal,” mila bab punika boten gadhah sesambetan babar pisan kaliyan Prancis. Tambahipun kawruh ing taun 1989 dipundukung déning Paulus wonten ing pethikan punika, lan awit saking punika pepélingipun Paulus wonten ing pethikan punika ngenani tiyang-tiyang ingkang boten nampi katresnan dhateng kayekten, nanging malah nampi kasasar ingkang kiyat, punika dumados lumantar panampikanipun dhateng kayekten-kayekten ingkang dipunaturaken Paulus wonten ing pethikan punika. Salah satunggaling kayekten punika inggih menika pangenalan ingkang leres tumrap ratu sisih lor wonten ing Daniel bab sewelas, ayat patang puluh dumugi patang puluh gangsal.

Ing pérangan iku, sawisé Paulus nélakaké yèn paus Roma iku sapa, dhèwèké banjur nélakaké runtutan prakara-prakara ing pungkasaning jagad sing nuntun marang Rawuhipun Kristus kaping kalih, yaiku pokok pérangan iku. Panjenengané ngandika, “banjur wong duraka iku bakal kawehyakaké.” “Wong duraka” iku yaiku paus, “kang déning Pangéran bakal dipunicali kanthi ambekaning tutukipun, lan bakal dipunlebur kanthi padhanging rawuhipun.” Banjur Paulus ngandika, “Yaiku dhèwèké, kang rawuhipun manut pakaryaning Sétan kanthi sakehing kakuwatan lan pratandha-pratandha lan kaélokan-kaélokan goroh.” Yésus iku kang “rawuhipun manut pakaryaning Sétan.”

Pakaryan mukjijaté Iblis iku lumaku sajroning mangsa wiwit saka Undhang-undhang Minggu sing bakal enggal rawuh, nganti Mikhaèl jumeneng lan mangsa sih-rahmat tumrap manungsa katutup. Iblis ora nindakaké mukjijat apa waé sajroning Pitu Wewelak Pungkasan

sing kawutahaké wiwit saka katutupé mangsa sih-rahmat nganti Kristus rawuh malih.

“Kristus ngandika, ‘Saka wohé kowé bakal wanuh marang wong-wong mau.’ Manawa wong-wong kang lumantar wong-wong mau katindakake panyaras, amarga saka pratandha-pratandha iki padha kaprabawan kanggo ngapura panalantarane marang angger-anggering Allah lan tetep lumaku ana ing pambrontakan, sanadyan padha duwé kakuwatan nganti ing tingkat apa waé lan samubarang apa waé, iku ora ateges yèn padha nduwé kakuwatan gedhé saka Allah. Kosok baliné, iku ya kakuwatan nindakaké mujijat saka panipu gedhé. Dhèwèké iku wong kang nerak angger-angger moral, lan nggunakaké saben cara kang bisa dikuwasani déning dhèwèké kanggo mbutakaké manungsa marang sipaté kang sejati. Kita wis dipèngeti yèn ing dina-dina pungkasan dhèwèké bakal makarya kanthi pratandha-pratandha lan kaélok-an-kaélok-an goroh. Lan dhèwèké bakal terus nindakaké kaélok-an-kaélok-an iki nganti tumeka ing pungkasaning mangsa sih-rahmat, supaya dhèwèké bisa nunjukaké iku kabèh minangka bukti yèn dhèwèké iku malaékat pepadhang lan dudu malaékat pepeteng.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 911.

Paulus nedahaké yèn bakal ana murtad sing ndhisiki kasingkapingé kapapahan, lan yèn Rawuhé Kristus kaping pindho bakal kelakon “sawisé” pakaryan kaélok-ané Iblis. Pakaryan kaélok-ané Iblis diwiwiti nalika angger-angger dina Minggu ing Amerika Serikat, lan dipungkasi nalika tekané pungkasaning mangsa sih-rahmat lan pitu pageblug pungkasan. Pakaryan kaélok-ané Iblis diwiwiti nalika angger-angger dina Minggu ing Amerika Serikat.

“Liwat pranatan sing meksa netepaké pangadegan Kepausan kanthi nglanggar angger-anggeré Allah, bangsa kita bakal medhot awaké dhéwé kanthi tuntas saka kabeneran. Nalika Protestanisme bakal nguluraké tangané nyabrang jurang kanggo nyekel tangané kakuwasan Roma, nalika dheweke bakal nggayuh ngliwati telenging jurang kanggo salaman karo Spiritualisme, nalika, ing sangisoré pangaribawané pasamuwan telung prakara iki, nagara kita bakal nampik saben asas Konstitusi minangka pamaréntahan Protestan lan republik, sarta bakal nganakaké paugeran kanggo nyebaraké kasalahan lan panyasaté kepausan, mula kita bisa mangerténi yèn wekdalé wis rawuh kanggo pakaryan Iblis sing nggumunaké, lan yèn wekasané wis cedhak.” Testimonies, jilid 5, 451.

Angger-angger dina Minggu iku pungkasaning karajan kaping nem, yaiku kéwan bumi ing Wahyu bab telulas. Kéwan bumi mau wiwit mrentah ing pungkasaning rolas atus suwidak taun pamaréntahan paus ing taun 1798. Mulané, kapausan kawedhar ing taun 538, sanadyan pakaryané kanggo nguwasani jagad wis lumaku nalika Paulus nyerat tembung-tembungé. Sadurungé taun 538, bakal ana panyimpangan saka pracaya kang ndhisiki kawedharé manungsa duraka, kang lenggah ana ing padalemané Allah.

Murtad iku dilambangaké déning pasamuwan Pergamos nalika pasamuwan Kristen gawé kompromi karo agama kaping, kaya sing dilambangaké déning Kaisar Konstantinus. Paulus lagi nandhani pratandha-pratandha profétis kang kudu kelakon sadurungé Rawuhipun Kristus kaping pindho. Sawisé ngélingaké manèh apa sing sadurungé wis diwulangaké

marang wong-wong Tesalonika, banjur dhèwèké takon apa wong-wong mau ora kèlingan yèn dhèwèké wis tau mulangaké kayektèn-kayektèn iki marang wong-wong mau? Banjur dhèwèké ngélingaké wong-wong mau yèn wong-wong mau uga kuduné éling yèn dhèwèké wis mulang marang wong-wong mau yèn ana sawijining kakuwasan kang bakal “withholdeth” kapapaan “that” kapapaan “might be revealed in his time?” Tembung “withholdeth” tegesé nahan. Tembung “withholdeth” ing pethikan sing padha banjur diterjemahaké minangka “now letteth.”

Mulané, pethikan punika kanthi leres kaandharaké mekaten: “Lan sapunika kowé padha sumurup apa kang nahan kapausan, supaya kapausan punika katingal ing wekdalipun. Amargi rahasia piala (kapausan) punika sampun tumindak wiwit sapunika: namung piyambakipun ingkang sapuniká nahan kapausan punika, badhé tetep nahan kapausan punika nganti piyambakipun dipun-singkiraken saking margi.” Nalika William Miller mangertosi pethikan punika ing kitab Tesalonika, piyambakipun nyadhari bilih kakiyatan ingkang nyegah kapausan mungga dhateng dhamparing bumi ing taun 538 punika inggih Roma kapir, lan bilih Roma kapir badhé nahan tuwuhipun kakuwasan kapapal, nganti Roma kapir punika “dipun-singkiraken saking margi.”

“Sajroning rolas taun nalika aku dadi sawijining deis, aku maca sakehing sejarah sing bisa daktémokake; nanging saiki aku tresna marang Kitab Suci. Kitab iku mulang bab Gusti Yesus! Nanging isih ana pérangan gedhé saka Kitab Suci kang peteng tumrap aku. Ing taun 1818 utawa 19, nalika aku lagi guneman karo sawijining kanca sing dakparani, lan sing wis wanuh lan tau krungu aku guneman nalika aku isih dadi deis, dhèwèké takon, kanthi cara kang cukup ateges, ‘Apa panemumu bab ayat iki lan ayat kuwi?’ nuding marang ayat-ayat lawas sing biyèn dakbantah nalika aku dadi deis. Aku ngerti apa sing dikersakaké, lan aku mangsuli—Manawa kowé gelem maringi aku wektu, aku bakal kandha marang kowé apa tegesé. ‘Suwéné pira wektu sing kokkarepaké?’ Aku ora ngerti, nanging aku bakal ngandhani kowé, wangsulku, awit aku ora bisa pracaya yèn Gusti Allah wus maringi sawijining wahyu kang ora bisa dimangertèni. Banjur aku netepaké ati kanggo nyinau Kitab Suciku, kanthi pracaya yèn aku bisa nemokaké apa kang dikarsakaké déning Roh Suci. Nanging sanalika aku wis njupuk putusan iki, ana pikiran kang teka marang aku—‘Upamané kowé nemu sawijining pérangan sing ora bisa kokmangertèni, apa sing bakal koklakoni?’ Banjur cara nyinau Kitab Suci iki teka ing pikiranku:—Aku bakal njupuk tembung-tembung saka pérangan-pérangan kaya mangkono, banjur nelusuri tembung-tembung iku ing saindhenging Kitab Suci, lan kanthi mangkono nemokaké tegesé. Aku nduwèni Cruden’s Concordance, kang miturut panemuku paling becik ing donya; mula aku njupuk kitab iku lan Kitab Suciku, banjur lungguh ana ing méjaku, lan ora maca apa-apa liyané, kejaba sethithik koran, awit aku wus mantep netepaké ati kanggo mangertèni apa tegesé Kitab Suciku.”

“Aku miwiti saka Purwaning Dumadi, lan maca terus kanthi alon-alon; lan nalika aku tekan sawijining ayat kang ora bisa dakmangertèni, aku nlusuri saindhenging Kitab Suci supaya ngerti apa tegesé. Sawisé aku nliki Kitab Suci kanthi cara mangkono, aduh, padhangé lan kamulyané kayektèn iku katon cetha! Aku nemokaké apa kang wis

dakwartakaké marang kowé. Aku marem manawa pitung mangsa iku pungkasané ana ing taun 1843. Banjur aku tekan 2300 dina; iku nuntun aku marang kacindhèkan kang padha; nanging aku babar pisan ora nduwé pamikiran kanggo nemokaké kapan Sang Juru Slamet bakal rawuh, lan aku ora bisa pracaya marang iku; nanging pepadhang iku nyamber aku kanthi banget nggegirisi nganti aku ora ngerti apa kang kudu daklakoni. Saiki, pikirku, aku kudu nganggo taji lan tali kendhali; aku ora bakal lumaku luwih cepet tinimbang Kitab Suci, lan aku ora bakal ketinggalan ana ing mburiné. Apa waé kang diwulangaké déning Kitab Suci, iku bakal dakugemi. Nanging isih ana sawetara ayat kang ora bisa dakmangertèni.”

“Mangkono iku cara umumé anggoné nyinaoni Kitab Suci. Ing kalodhangan liya, dhèwèké nerangaké carané netepaké tegesing teks kang ana ing ngarepé awaké déwé—yaiku tegesé ‘kang saben dinané.’ ‘Aku terus maca,’ pangandikané, ‘lan ora bisa nemu tuladha liyané kang ana tembung iku kejaba ing kitab Daniel. Banjur aku njupuk tembung-tembung kang magepokan karo iku, yaiku, “njabut.” Dhèwèké bakal njabut kang saben dinané, “wiwit wektu nalika kang saben dinané dijawab,” lan sapanunggalané. Aku terus maca, lan ngira yèn aku ora bakal nemu pepadhang tumrap teks iku; pungkasane aku tekan 2 Tesalonika 2:7–8. “Sebab wewadining piala iku wis tumindak, mung baé dhèwèké sing saiki ngalang-alangi bakal tetep ngalang-alangi, nganti dhèwèké kapundhut saka tengahing dalan, lan sawisé kuwi si duraka mau bakal kawedhar,” lan sapanunggalané. Lan nalika aku wis tekan teks iku, o, saéraning lan kamulyaning kayekten iku cetha katon! Ana kuwi! iku ‘kang saben dinané!’ Saiki, apa tegesé Paulus nalika ngandika bab “dhèwèké sing saiki ngalang-alangi,” utawa nyandhet? Kanthi “manungsa dosa,” lan “si duraka,” kang dimaksud yaiku Kapapaan. Inggih, apa ta kang nyandhet supaya Kapapaan ora kawedhar? Ya, iku yaiku Paganisme; mula, ‘kang saben dinané’ mesthi tegesé Paganisme.” William Miller, Apollos Hale, *The Second Advent Manual*, 65, 66.

Tanpa pangerten manawa “kang saben dina” ing kitab Daniel iku sawijining pralambang paganisme, Miller mesthi bakal kesrakat banget kanggo ngembangaké kerangka kang dadi dhasar bangunan nubuatané. “Kang saben dina” kapacak kaping lima ing kitab Daniel, lan tansah diterusaké déning sawijining pralambang kapausan. Bukti manawa “kang saben dina” ing kitab Daniel iku paganisme ana ing layangé Paulus marang wong-wong Tesalonika. Salah siji pepéling kang paling abot ing Sabdaning Allah kapacak ana ing kono, awit ana ing kono Paulus kanthi cetha mratélakaké yèn wong-wong kang ora tresna marang kayektèn bakal dikirim kasasar kang banget. Kayektèn kang kanthi sengaja dipapanaké ing Tesalonika iku pangenalan babagan sesambungan paganisme karo kapausan, lan nolak kayektèn iku ateges njamin manawa kasasar kang banget bakal dadi akibat saka panolakan mau.

Kita badhé nerusaké bab punika wonten ing artikel salajengipun.

Mandhega ana ing panggonanmu dhéwé, lan nggumuna; padha sesambata lan padha mbengok: wong-wong iku padha mendem, nanging dudu amarga anggur; padha limbung, nanging dudu amarga ombèn-ombèn kang nyebabaké mendem. Awit Pangéran wus ngucuraké marang kowé roh turu kang jero, lan wus meremaké mripatmu; para nabi

lan para pangwasamu, para paningal, wus Panjenengané tutupi. Lan sakehing wahyu tumrap kowé wus dadi kaya tembung-tembung ing kitab kang kasegel, kang diwènèhaké wong marang wong kang pinter maca, kalawan kandha: Kawula nyuwun, mugi panjenengan maos punika; lan dhèwèké mangsuli: Aku ora bisa, awit iki kasegel. Lan kitab iku diwènèhaké marang wong kang ora pinter maca, kalawan kandha: Kawula nyuwun, mugi panjenengan maos punika; lan dhèwèké mangsuli: Aku ora pinter maca. Mulane Pangéran ngandika: Amarga bangsa iki nyedhak marang Aku kalawan cangkémé, lan ngurmati Aku kalawan lambéné, nanging atiné wis dijarakaké adoh saka Aku, lan rasa wediné marang Aku mung diwulangaké déning pranatan-pranataning manungsa; mulané, lah, Aku bakal nerusaké nindakaké pakaryan kang nggumunaké ana ing satengahing bangsa iki, ya iku pakaryan kang nggumunaké lan kaélokkan; awit kawicaksanané para wong wicaksana bakal sirna, lan pangertené para wong wruh bakal kasamèkaké. Bilai tumrap wong-wong kang ngupaya ndhelikaké rancangané ing jeroné panggonan kang peteng supaya ora katon déning Pangéran, lan pakaryané ana ing pepeteng, lan padha kandha: Sapa kang ndeleng kita? lan sapa kang wanuh marang kita? Satemené anggonmu mbalikké samubarang dadi kuwalik kuwi bakal dianggep kaya lempungé tukang grabah; awit apa déné pakaryan bakal kandha marang kang gawé: Dhèwèké ora gawé aku? utawa barang kang kabentuk bakal kandha marang kang mbentuk: Dhèwèké ora duwé pangerten? Yesaya 29:9–16.